

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

1-'95

Uit een oud Herels schrift (6)

In de zesde aflevering van deze rubriek bijdragen uit de schriften van P. Snijderberg en P. Deelen. Deze schriften komen van de Willebrordusjongensschool in Heerle. Mochten er mensen zijn die iets meer over de schrijvers van de opstelletjes weten, dan horen wij dat graag.

Het eerste schrift is van P. Snijderberg. Zijn handschrift is niet zo vlot als dat van de vorige kinderen. Het is wat hoekiger en gevlekt. In zijn schrift staan dictees, taallesjes en opstelletjes door elkaar. Zijn eerste verhaaltje gaat over het reizen met de trein ('trien' schrijft hij zelf!).

Toen ik met de trein meeinging

Toen ik met de trein meeinging, ging ik voor 'n raampje staan. Dan keek ik naar de palen. En dan was 't net of ze op elkaar vielen en dan keek ik eens even naar de mooie huizen. En dan ging ik weer eventjes zitten. En als de trein stopte, dan ging ik overal eens rond kijken en als ik alles gezien had, ging ik weer in de trein zitten. Dat was prettig. Ik zou wel altijd op reis willen zijn.

De tweede bijdrage van P. Snijderberg gaat over de activiteiten die 's avonds thuis ontplooid worden. De kachel, bidden en kaartspelen zijn belangrijk in dit korte opstelletje.

Wat ik 's avonds doe

's Avonds dan gaan we allemaal 'n beetje bij de kachel zitten. En dan gaan we eerst eten. En dan gaan we bidden. En dan gaan we weer bij de kachel zitten. En dan gaan we bidden. En dan gaan we weer bij de ka-

41

chel zitten. En dan gaan we bij de kachel kaart spelen. En als we een tijd kaart gespeeld hebben, dan gaan we de konijnen en geiten eten geven. Ons Moeder en ons Jaan die gaan aardappelen schillen. En dan gaan we ons uit kleeden. En dan naar bed.

Geen televisie, geen radio, alleen het kaartspel en de rozenkrans. Een heel andere tijd dan de onze met televisie, radio, computerspelletjes, cd-i-spelers en stereo-installaties. En dit was meteen het laatste opstelletje in het schrift van P. Snijderberg.

Het voorlaatste schrift dat in de collectie van De Vierschaer zit is dat van P. Deelen. Hij begint zijn serie opstelletjes met een uitstapje naar 'Rozendaal'.

Toen we naar Rozendaal reden

Zaterdag namiddag ging ik met Vader naar Rozendaal. Onze Sjaak ging 't rijtuig bij Piet Vandervelde halen. En toen onze Sjaak terug kwam gingen ik en vader weg. 't Paard liep van eigens. Zoo had ons paard tot Rozendaal geloopt, ze deden de poort open en 't varken liep al buiten. Ze deden het varken in 't rijtuig en toen reden we terug en 't was weer 't zelfde als toen straks.

Voor ons levert dit verhaaltje enkele aardige gegevens op. De onderwijzer van P. Deelen vond het verhaal minder geslaagd, want hij gaf er een 4 voor en noteerde eronder 'Niet veel zaaks !'

Na een verhaal over het uithalen van vogels, wat in die tijd een normaal tijdverdrijf was, vertelt P. Deelen over een ander spel: 't vliegeren.

'n Vlieger oplaten.

Zondag na middag ging ik en 'n paar jongens 'n vlieger op laten. Ik ging de vlieger halen op zolder en toen gingen we op de wei. Een van de jongens hield de

4

touw vast en ik liep met de vlieger verder in de wei. Ik gooide 'm omhoog en daar ging ie, ik liep naar de jongen en pakte de vlieger. Ik liet de vlieger nog hoger, ik snokte met de touw, want de vlieger trok. Krak, krak ging 't en de vlieger was kapot. Ik wond de touw weer gauw op. Ik bracht de vlieger weer gauw terug. De jongen ging naar huis en ik bleef binnen.

Een ander spel dat P. Deelen beschrijft was verstoppertje. Van de onderwijzer moest hij dat verhaal opnieuw schrijven omdat het vol fouten zat. Hij verandert dan meteen ook de titel en noemt het nu 'wegkruipertje spelen'.

De familie Deelen had in die tijd ook een hond en die speelt een 'hoofdrol' in het volgende, erg korte, verhaaltje.

Toen we onze hond lieten zwemmen

Zondag na middag lieten ik en onze Sjaak de hond zwemmen. We gingen naar de gagelput. Onze Sjaak gooide onze hond er in. Hij ging heelemaal onder. 'n Tijdje daarna kwam de hond boven. Hij kwam naar de kant. Toen de hond er uit was, gingen we naar huis.

P. Deelen speelde ook zelf wel eens voor hond. Hij vertelt hoe hij met zijn broer Krist ging spelen. Piet speelde voor hond en broer Krist was de baas. De hond moest een prop papier opzoeken. Uit dat verhaaltje blijkt eens te meer dat de kinderen vaak met weinig middelen toch een spel wisten te maken.

In de herfst waren er weer andere activiteiten. Dat blijkt uit het verhaaltje over het plukken van kastanjes en iets verderop in het schrift waar P. Deelen beukenootjes gaat rapen.

Toen we beukenootjes gingen rapen

Donderdag om vier uur gingen ik en onze Krist beukenootjes rapen. We gingen naar de Boerenweg. Ik nam 'n stukkezak en onze Krist ook. Toen gingen we weg. We moesten vijf minuten lopen. Toen we 'r waren raapte ik m'n stukkezak vol en onze Krist ook, en toen we de stukkezak vol hadden, gingen we naar huis.

In dit verhaaltje wordt gesproken over een 'stukkezak', dat was een knapzak die vroeger gebruikt werd om boterhammen mee te nemen als de mensen op het land gingen werken. Tussen de middag kwamen ze dan niet thuis eten, maar ze namen een 'stukkezak' mee en een kruik met koude thee of iets dergelijks.

Wij zouden tegenwoordig een trommeltje gebruiken. De 'stukkezak' werd meestal van geruit linnen gemaakt en door de bovenrand werd een koord geregen.

Het laatste spel dat P. Deelen in zijn schrift beschrijft is 'paardje spelen'.

Toen we paard gingen spelen

Op 'n zondag namiddag ging ik en onze Krist paard spelen. Onze Krist was paard en ik was baas. Eerst liet ik 't paard beslaan en toen reed ik naar Heerle en toen ik op Heerle was, was 't een uur. We gingen eerst naar Rienes Mensch kijken. We hadden daar wel 'n uur staan kijken. Toen gingen we naar huis want 't was al vijf minuten over twee.

Rinus Mens in bovenstaand verhaaltje was op Heerle onder meer schoenmaker en winkelier. Het is wel heel toevallig, maar hij was ook mijn opa, vandaar dat ik hem thuis kan brengen. Hij was onder meer lid van de handboogschutterij die in het café van Doggen was gevestigd. Jarenlang was hij keizer van deze schutterij. Keizer werd je als je drie keer achter elkaar de koningstitel veroverde. Pas als iemand anders er

4
in slaagde om drie keer achtereen de koningstitel te behalen, was je 'keizer af'.

Met dit opstel besluiten we deze aflevering van het Herelse school-schrift. In een van de volgende tijdschriften volgt de laatste aflevering die geheel gewijd zal zijn aan het schrift van L. Raats. Waarschijnlijk staat die L voor Louis en dat zou dan het schrift van de Herelse kapper zijn.

Wouw, oudejaarsdag 1994

René Hermans

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

Slikken van
VAN HET MARQUISAT VAN
kerkhof slikken
Hildernisse en